

Kysely

Porvoo 2018

Koulu

Kulloon koulu (coob)

Oppilaiden sisäilmakysely - Tutkimuseloste (alakoulut)

Lue lisää (<https://www.thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/sisailma/oppilaiden-sisailmakysely>)

Koulu: Kulloon koulu (coob)

Kyselyn tiedot

	Kulloon koulu (coob)
Kysely alkanut	2018-03-12
Kysely päättynyt	2018-04-09
Vastanneiden lkm.	43
Oppilaiden lkm.	51
Vastausprosentti (%)	84
Tyttöjen osuus (%)	60

Vastaajia on alle 50. Se tuo tuloksiin epävarmuutta.

Johtopäätökset

Kohdekoulu oppilaiden kokemus koulun sisäympäristön laadusta oli pääsääntöisesti tavanomainen (taulukko 1). Koulun oppilaiden raportoima oireilu oli kuitenkin kokonaisuudessaan tavanomaista yleisempää verrattuna muihin suomalaisiin alakouluihin (taulukko 2). Koska oppilaiden kokemus koulun sisäympäristön laadusta oli tavanomainen, tulee kartoittaa ja huomioida myös muiden kuin sisäympäristöön liittyvien tekijöiden merkitystä oireilussa. Hyvään sisäilman laatuun ja viihtyisään kouluympäristöön kannattaa kuitenkin jatkossakin kiinnittää huomiota, koska se edistää terveyttä ja hyvinvointia sekä oppimista.

Kyselyyn osallistuneiden koulujen ja vertailuaineiston välisiin eroihin erityisesti oireiden raportoinnissa voivat vaikuttaa monet muutkin kuin sisäilmaan liittyvät tekijät, kuten vastaajien terveydentila (aiemmat allergiset sairaudet, flunssaepidemiat), elintavat, vuodenaika (esim. siitepölykaudet), psykososiaaliset tekijät (esim. kouluviihtyvyys ja huolestuneisuus) ja elinympäristö, joista osaa on kysytty kyselyssä (taulukko 6). Johtopäätöksissä näitä tekijöitä ei ole huomioitu, mutta ne on hyvä ottaa huomioon osana tilanteen kokonaisvaltaista arviointia. Koulussa mahdollisesti tehtyjen rakennusteknisten tai muiden selvitysten tuloksia ei myöskään ole huomioitu johtopäätöksissä.

Taulukko 1. Koetut olosuhdehaitat verrattuna suomalaisiin alakouluihin

Olosuhde	Tulkinta
Liian kuuma	Tavanomaista hieman enemmän
Liian kylmä	Tavanomainen
Tunkkainen tai huono ilma	Tavanomaista vähemmän
Epämiellyttävä haju	Tavanomainen
Pölyisyys tai likaisuus	Tavanomainen
Melu	Tavanomainen
Luokan rauhattomuus	Tavanomaista hieman enemmän

Taulukko 2. Koetut oireet verrattuna suomalaisiin alakouluihin

Oire	Tulkinta
Hengitystieoireet	Tavanomaista hieman enemmän
Alahengitystieoireet	Tavanomainen
Silmäoireet	Tavanomaista enemmän
Iho-oireet	Tavanomainen
Yleisoireet	Tavanomaista hieman enemmän
Kokonaisarvio oireilusta	Tavanomaisesta poikkeava

Sisäilmakyselyn käyttö koulun sisäilmatilanteen kartoituksessa

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) sisäilmakysely on työväline koulujen sisäilmaongelmien hallintaan Suomessa. Kunnat voivat käyttää kyselyä koulujen sisäilmatilanteen kartoittamisessa ja seurannassa paitsi epäiltäessä sisäilmaongelmaa myös säännöllisesti tehtävien tarkastusten yhteydessä.

Sisäilmakysely antaa vertailukelpoista tietoa oppilaiden kokemasta sisäympäristön laadusta ja tyytyväisyydestä kouluympäristöön sekä koetusta oireilusta ryhmätasolla. Kyselyllä voidaan selvittää, onko esimerkiksi hengitystieoireilu tai huonoksi koettu sisäilma tavallista yleisempää tietyn koulun oppilaiden joukossa verrattuna oireilun yleiseen tasoon Suomessa. Se voi myös antaa viitteitä ongelmien syistä ja auttaa rakennusteknisten selvitysten suuntaamisessa.

Sisäilmakyselyllä ei kuitenkaan voida määrittää mistä syystä koettu sisäilman laatu tai oireilu poikkeaa tavanomaisesta. Pelkän sisäilmakyselyn tulosten perusteella ei tulekaan asettaa tilojen käytölle rajoituksia. Vaikka kyselyssä ei havaittaisi tavanomaisesta poikkeavaa, se ei toisaalta poissulje sitä, ettei koulun sisäilmassa voisi olla jotain terveydelle haitallista.

Kyselyn vastauksiin, erityisesti oireiden osalta, voivat vaikuttaa monet muutkin tekijät kuin mahdolliset sisäilman häiritteijät, kuten vastaajien terveydentila, elintavat, psykososiaaliset tekijät (esim. kouluviihtyvyys ja huolestuneisuus) ja elinympäristö. Tästä syystä erityisesti raportoidun oireilun tulkinta on haasteellista. Nämä kyselyn käyttöä koskevat rajoitteet liittyvät yleisesti kaikkiin käytössä oleviin sisäilmakyselyihin.

Mahdollisten sisäilmaongelmien selvittely on haastavaa ja vaatii monipuolista asiantuntemusta ja moniammatillista yhteistyötä. Sisäilmakyselyn lisäksi ongelmatilanteen arvioinnin kouluissa tulee perustua aina rakennuksen teknisiin selvityksiin sekä tarvittaessa muihin sisäilmaselvityksiin ja koulu- ja työterveydenhuollon tietoihin. Tavanomaisesta poikkeava raportoitu oireilu ja olosuhdehaitat kuitenkin yleensä lisäävät tutkimus- ja korjaamistoimenpiteiden kiireellisyyttä. Sisäilmaongelmien hoitamisessa erityistä huomiota tulee kiinnittää viestintään ja luottamuksen rakentamiseen. Kyselyn tuloksista onkin hyvä viestiä tilojen käyttäjille mahdollisimman avoimesti.

Kyselyn toteutus ja menetelmät

Kysely tehtiin osana Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemää oppilaiden sisäilmakyselyn kehitystyötä. Alakouluissa kysely oli suunnattu 3.-6. luokkalaisten oppilaille. Se tehtiin sähköisesti oppitunnin aikana. Kyselyyn vastattiin nimettömänä ja siihen osallistuminen oli vapaaehtoista. Kerättyjä tietoja käsitellään luottamuksellisesti. Tulokset raportoidaan siten, ettei yksittäistä vastaajaa voi tunnistaa. Tiedot säilytetään Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella pysyvästi. Tilajako ja tiloja käyttävien oppilaiden kokonaismäärä perustuu tilajain ilmoitukseen.

Alakoulujen osalta tuloksissa on esitetty niiden olosuhdehaittojen esiintyvyys (taulukko 4), joita oppilaat ovat kokeneet "melkein joka päivä" viimeisen kahden viikon aikana. Alakoululaisten kokemista oireista (taulukko 5) tuloksissa on esitetty viimeisen kahden viikon aikana koettujen oireiden esiintyvyys oireiryhmittäin siten, että kussakin oireiryhmässä on laskettu yhteen "melkein joka päivä" raportoidut oireet (taulukko 3) yhteen ns. oireusmaksiksi. Oireiryhmien osalta on esitetty niiden vastaajien osuus, jotka raportoivat vähintään yhtä oiretta.

Liitteissä 1 ja 2 voit vertailla raportoitujen oireiden ja olosuhdehaittojen esiintyvyyttä kaikissa tilaukseen kuuluneissa kouluissa. Yksittäisten oireiden esiintyvyyttä tilaukseen kuuluneissa kouluissa voit tarkastella täällä. (http://sampo.thl.fi:9110/pivot/test/fi/sisailma/ako/fact_ako?row=experience-306663&row=experience-306845.306866.306828.306861.306906.306718.306731.306794.306884.306821.&column=questionnaire-291689&column=school-291891&column=measure-302346&fo=1#)

Kohdekoulun tuloksia on verrattu suomalaisista alakouluista aiemmin kerättyyn aineistoon (vertailuaineisto). Koettujen olosuhdehaittojen tai oireiden esiintyvyyttä katsotaan tavanomaista vähäisemmäksi, kun niiden esiintyvyyden osuus vertailuaineiston alimman 25 % joukossa. Koettujen olosuhdehaittojen tai oireiden esiintyvyyttä katsotaan tavanomaista hieman yleisemmäksi (tavanomaista hieman enemmän), kun niiden esiintyvyyden osuus vertailuaineiston korkeimman 25 % joukossa. Kun oireen tai olosuhteen esiintyvyyden osuus on korkeimman 10 % joukossa, tulos katsotaan tavanomaista yleisemmäksi (tavanomaista enemmän). Näillä perusteilla tehty tulosten tulkinta on esitetty kappaleessa johtopäätökset (taulukot 1 ja 2).

Vertailuaineisto koostuu eri puolilla Suomea alakouluissa oppilaille tehdystä sisäilmakyselyistä. Tietoja on kerätty vuodesta 2014 alkaen pääosin talvikuukausina. Vertailuaineistoon on otettu mukaan kaikki koulut, joiden koulukohtainen vastausprosentti on vähintään 50 ja vastaajamäärä vähintään 50. Kouluja ei ole valikoitu niiden sisäilmatilanteen perusteella. Koska kysely on kehitysvaiheessa, ei käytössämme vielä ole koko Suomea kattavaa vertailuaineistoa. Jos tilauksessa oli useita kuntanne kouluja, tuloksia on erittäin hyödyllistä verrata kuntanne eri koulujen kesken. Aineiston on tuottanut Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL).

Taulukko 3. Raportoittavat oireet alakoululaisten kyselyssä

Hengitystieoireet	Alahengitystieoireet	Silmäoireet	Iho-oireet	Yleisoireet
Nenä tukossa tai nuhaa	Hengenahdistusta	Kutiavat tai vuotavat silmät	Ihon kutinaa tai punoitusta	Väsymystä
Kuiva tai kipeä kurkku	Hengityksen vinkunaa			Päänsärkyä
Äänen käheyttä				
Yskää				

Tulokset

Taulukko 4. Oppilaiden kokemien olosuhdehaittojen esiintyvyyden kohdekoulussa ja suomalaisissa alakouluissa yleisesti (vertailuaineisto)

	Kulloon koulu (coob)		
	N	n	%
Liian kuuma	43	2	5
Liian kylmä	43	2	5
Tunkkainen tai huono ilma	43	0	0
Epämiellyttävä haju	43	1	2
Pölyisyys tai likaisuus	43	1	2
Melu	43	8	19
Luokan rauhattomuus	43	9	21

	Vertailuaineisto					
	min	10%	50%	90%	max	Koulujen lkm.
Liian kuuma	0	1	3	5	9	150
Liian kylmä	0	2	6	13	18	150
Tunkkainen tai huono ilma	0	2	6	14	29	150
Epämiellyttävä haju	0	1	3	9	16	150
Pölyisyys tai likaisuus	0	0	3	6	18	150
Melu	5	12	20	31	44	150
Luokan rauhattomuus	1	10	16	24	39	150

N: vastaajien lukumäärä

n: olosuhdehaittoja tai oireita raportoineiden vastaajien lukumäärä

suomalaisista alakouluista kerätty vertailuaineisto

min: matalin taso vertailuaineiston kouluissa

10%: 10% vertailuaineiston kouluissa on tätä vähemmän koettuja oireita/olosuhdehaittoja

50%: keskimääräinen taso vertailuaineiston kouluissa (mediaani)

90%: 10% vertailuaineiston kouluissa on tätä enemmän koettuja oireita/olosuhdehaittoja

max: korkein taso vertailuaineiston kouluissa

Taulukko 5. Oppilaiden kokemien oireiden esiintyvyyden kohdekoulussa ja suomalaisissa alakouluissa yleisesti (vertailuaineisto)

	Kulloon koulu (coob)		
	N	n	%
Hengitystieoireet	43	11	26
Alahengitystieoireet	43	1	2
Silmäoireet	43	6	14
Iho-oireet	43	3	7
Yleisoireet	43	13	30

	Vertailuaineisto					
	min	10%	50%	90%	max	Koulujen lkm.
Hengitystieoireet	8	15	21	27	40	150
Alahengitystieoireet	0	1	2	5	8	150
Silmäoireet	1	4	7	12	21	150
Iho-oireet	2	4	8	12	18	150
Yleisoireet	8	15	21	31	49	150

N: vastaajien lukumäärä

n: olosuhdehaittoja tai oireita raportoineiden vastaajien lukumäärä

suomalaisista alakouluista kerätty vertailuaineisto

min: matalin taso vertailuaineiston kouluissa

10%: 10% vertailuaineiston kouluissa on tätä vähemmän koettuja oireita/olosuhdehaittoja

50%: keskimääräinen taso vertailuaineiston kouluissa (mediaani)

90%: 10% vertailuaineiston kouluissa on tätä enemmän koettuja oireita/olosuhdehaittoja

max: korkein taso vertailuaineiston kouluissa

Taulukko 6. Oppilaiden taustatiedot (itse raportoidut allergiset sairaudet, huoli sisäilmasta ja kouluviihtyvyyden osuus)

Kulloon koulu (coob)

	N	n	%
Astma (%) ^a	43	3	7
Heinänuha (%) ^a	43	6	14
Atooppi ihottuma (%) ^a	43	6	14
Koettu terveydentila hyvä (%) ^b	43	16	37
Huoli koulun sisäilman laadusta (%) ^c	43	1	2
Koulussa on raikas ja hyvä ilma hengittää ^d	43	35	81
Pärjään hyvin koulussa ^d	43	39	91
Opettaja kannustaa ja rohkaisee minua ^d	43	35	81
Opettaja kohtelee meitä oppilaita oikeudenmukaisesti ^d	43	41	95
Koulussa on kivaa ^d	43	33	77

Vertailuaineisto

	5%	95%	Koulujen lkm.
Astma (%) ^a	3	12	150
Heinänuha (%) ^a	0	20	150
Atooppi ihottuma (%) ^a	0	16	150
Koettu terveydentila hyvä (%) ^b	26	50	150
Huoli koulun sisäilman laadusta (%) ^c	0	18	150
Koulussa on raikas ja hyvä ilma hengittää ^d	40	88	150
Pärjään hyvin koulussa ^d	80	95	150
Opettaja kannustaa ja rohkaisee minua ^d	63	87	150
Opettaja kohtelee meitä oppilaita oikeudenmukaisesti ^d	80	96	150
Koulussa on kivaa ^d	60	88	150

^a: itse raportoitu viimeisen 12kk aikana

^b: melko tai erittäin hyvä

^c: melko tai erittäin paljon

^d: aina tai melko usein

suomalaisista alakouluista kerätty vertailuaineisto

5% - 95: vaihteluväli vertailuaineiston kouluissa

^a: itse raportoitu viimeisen 12kk aikana

^b: melko tai erittäin hyvä

^c: melko tai erittäin paljon

^d: aina tai melko usein

Liite 1. Raportoidut oireet kaikissa tilauksen kuuluneissa kouluissa (http://sampler.thl.fi:9110/pivot/test/fi/sisailma/ako/fact_ako?row=questionnaire-291689&row=school-291891&column=experience-306663&column=measure-302337.302334.302346.&fo=1#)

Liite 2. Raportoidut olosuhdehaitat kaikissa tilauksen kuuluneissa kouluissa (http://sampler.thl.fi:9110/pivot/test/fi/sisailma/ako/fact_ako?row=questionnaire-291689&row=school-291891&column=experience-306842&column=measure-302337.302334.302346.&fo=1#)